

Llythyr at y Golygydd

Annwyl Olygydd,

Ysgrif wir ddiddorol yn *Y Casglwr* o eiddo Dafydd Guto a'm symbylodd i fynd i chwilio am fedd Arthur Owen Vaughan, cyn-filwr, hanesydd, nofelwr, anturiwr. Disgrifiad un newyddiadurwr ohono ddiwrnod ei angladd oedd: 'Gŵr galluog urddasol, haeddai gael ei barchu gan yr oll o'r gymuned.' Roedd 'mawrion' Y Rhyl yn yr angladd, ynghyd â thri chant o filwyr o wersyll Cinmel yn ei hebrwng i fynwent Sant Tomos.

Rwyf yn wir ddiolchgar i geidwad yr eglwys am ei gyfarwyddiadau i gyrraedd y fynwent a chael hyd i'r bedd.

Mae'r maen sydd arno yn Geltaidd yr olwg a'r patrymau a'r sumbolau wedi eu cerfio'n gywain. Tybed ai Owen a drefnodd hyn cyn ei farw?

OWEN RHOSCOMYL

Bu farw 15ed Hydref 1919 yn 56 oed.

Mae'r 'sgrifen ar waelod y garreg yn fwy aneglur a bu'n rhaid mynd am ddŵr i olchi a chrafu'r mwsog, a daeth y canlynol i'r golwg:

Caraf ei morfa a'i mynyddoedd: a'i chaer ger ei choed a'i chain dired; a'i dolydd a'i dwfr a'i dyffrynoedd . . . caraf ei milwyr a'i meirch hywedd: a'i diffaeth mawr ei faich a'i moranedd.

Mae dau faen cul ar y naill ochr i'r bedd, ar y dde:

'Gweniaith brydferth a chwerthin fu erioed ar dy fin.

Ar y chwith:

-- Also Catherine Lois Vaughan
Born 10 June 1886. Died 25 March 1927

Ar du ôl y maen mae:

Maen Owein
Cymru a'i cododd.

Y pen arall i'r bedd mae carreg filwrol gyda'r 'sgrifen:

Lieutenant Colonel
A. O. VAUGHAN, DSO, DCM, OBE
King's Own Yorkshire L.I.
15:10:1919 age 56.
OWEN RHOSCOMYL

Yn y canol rhwng y ddwy garreg mae maen bychan er cof am:

RHYS VAUGHAN
Son of A. O. Vaughan
and Catherine Vaughan
Born 17 May 1902
Died
Timmins Ontario Canada
21 Nov. 1985

Disgwyl bydd rhyw bwt fel hyn yn help a hwyrach y daw mwy i'r golwg yn y man.

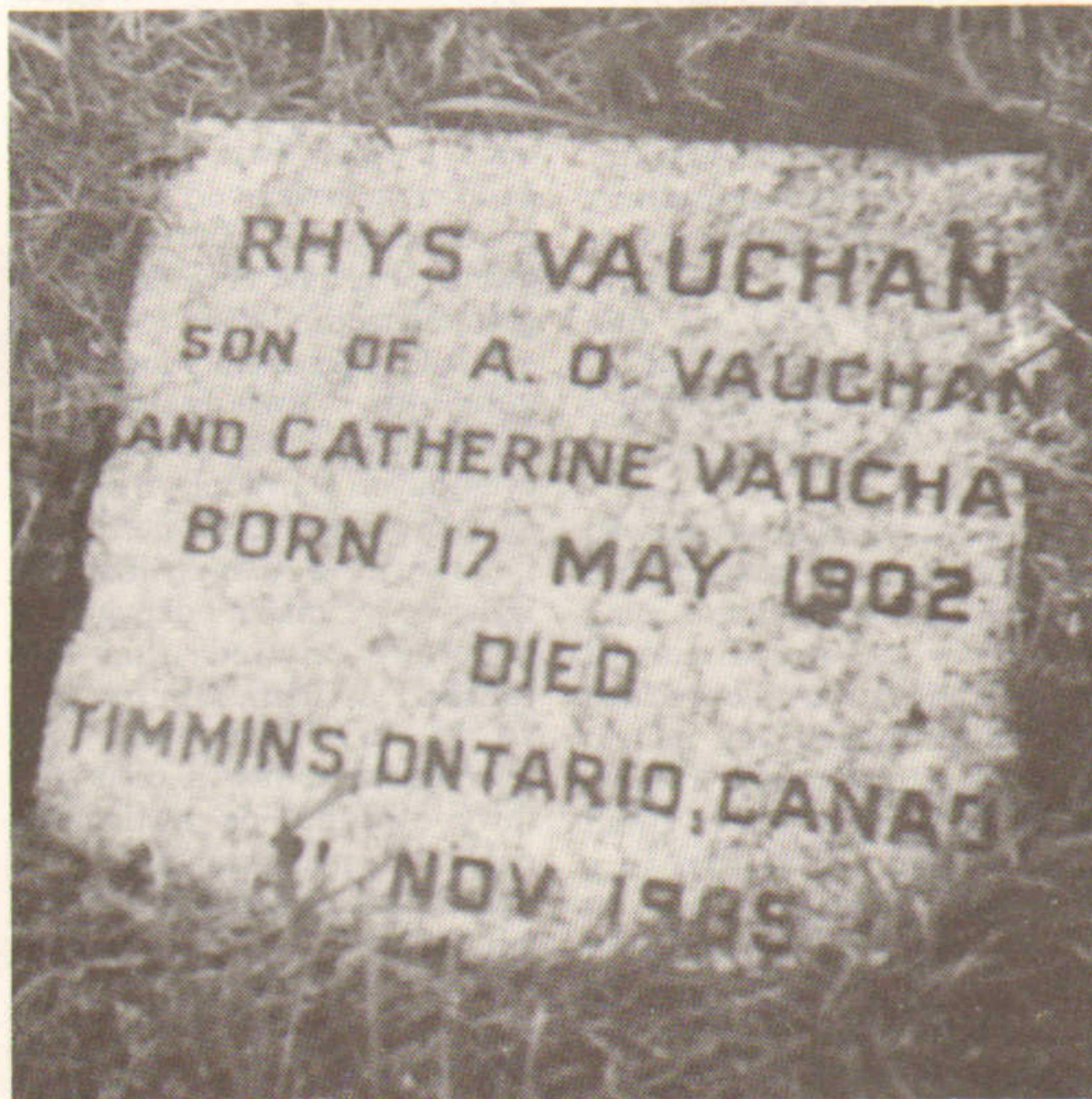
Bûm yn ffodus i gael hyd i ddau o'i lyfrau: *The Jewel of Ynys Galon* a *The Lady of Castell March*, gyda *Flame Bearers of Welsh History* wedi cyrraedd heddiw gan Dafydd Guto.

Yn gywir,

EMRYS ROWLANDS
Fron Deg
Cerrigydrudion, Corwen
LL21 9UB

Carreg fedd Owen Rhoscomyl.

Carreg fedd Rhys Vaughan, mab Owen Rhoscomyl.

YN EISIAU

The Chirk Castle Accounts 1666-1753 gan William Myddleton. *The Ancient Bridges of Wales and Western England* gan Jervoise. *Cofiant Thomas Pierce* gan H. E. Thomas. *Cyfansoddiadau a Beirniadaethau Eisteddfod Genedlaethol 1951*. Cysyllter â Bob Owen, 2 Dalar Wen, Dinbych, Sir Ddinbych LL16 3HT neu (01745) 813173.

* * * * *

Prince of Crime: John Morgan. Hanes Murray 'The Hump' Humphreys. *Golwg ar y Byd* gan Dafydd Lewis, 1735 neu 1825. Cysyllter â (01678) 540652.

AR WERTH

Y Gwenynydd gan Michael D. Jones (1888), £10.

* * * *

Y Ford Gron, 1930-1935 (set gyflawn), £60.

* * * *

Egwyddorion Gwrteithio gan Bryner Jones (1897), £6.

* * * *

Y Tir a'i Gynnyrch gan R. Alun Roberts (1931), £5.

* * * *

Cwrr y Llen gan Gwilym Owen (1914), £6.

Cysyllter â: (01678) 540 652